

Kapittel 12, 15 og 18:

Markedsteori: prisdiskriminering

Andre Emner: Markedet for arbeidskraft. Tilpasning over tid

Oppdatert: 2022-03-24

DEL 4: MARKEDSTEORI: Prisdiskriminering

Prisdiskriminering

I stedet for samme pris fra alle konsumenter, er det mulig å tenke seg at man kan ta ulik pris fra forskjellige konsumenter.

- Vi har *prisdiskriminering* i et marked når en produsent har en fordel (dvs. kan få økt sin fortjeneste) ved å ta ulik pris til forskjellige etterspørrere.

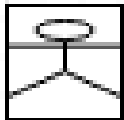
Betingelser som må være oppfylt for å kunne utføre prisdiskriminering i et marked:

- Forskjellige etterspørrere (eller gruppe av etterspørre) må ha ulik marginal betalingsvillighet (MBV).
- Produsentene må mulighet til å *skille* de forskjellige etterspørrere fra hverandre.
- Videresalg mellom gruppene (dvs. fra konsumenter til konsumenter) er ikke mulig, alternativt kostbart å utføre.

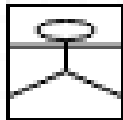
Første grads prisdiskriminering

- Produsentene selger enhetene til forskjellige konsumenter til ulik pris. Prisen hver enkelt konsument betaler er nøyaktig lik det som konsumenten maksimalt er villig til å betale.
 - Det innebærer at konsumentoverskuddet er lik null, mens produsenten sitter igjen med et produsentoverskudd som nøyaktig lik det samfunnsøkonomiske overskuddet.

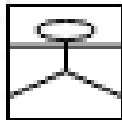
1. grads prisdiskriminering: individuelt

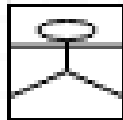
Actor

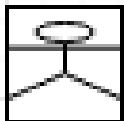
Actor

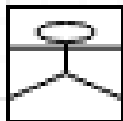
Actor

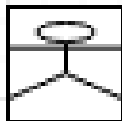
Actor

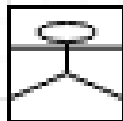
Actor

Actor

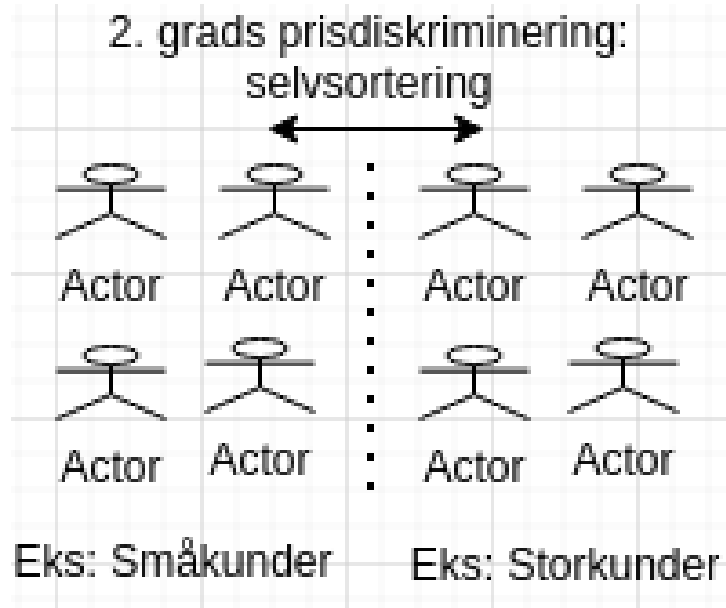
Actor

Actor

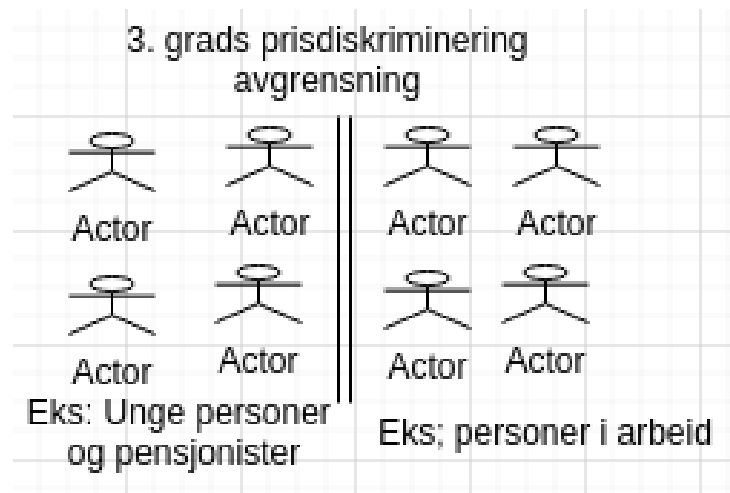
Andre grads prisdiskriminering

- Konsumentene deler seg her inn i ulike grupper basert på *selvsortering*.
- Produsenten tilbyr en meny av kontrakter (eks. en kontrakt til de som kjøper lite kvanta, og en annen kontrakt til de som kjøper store kvanta) til de ulike konsumentgruppene.

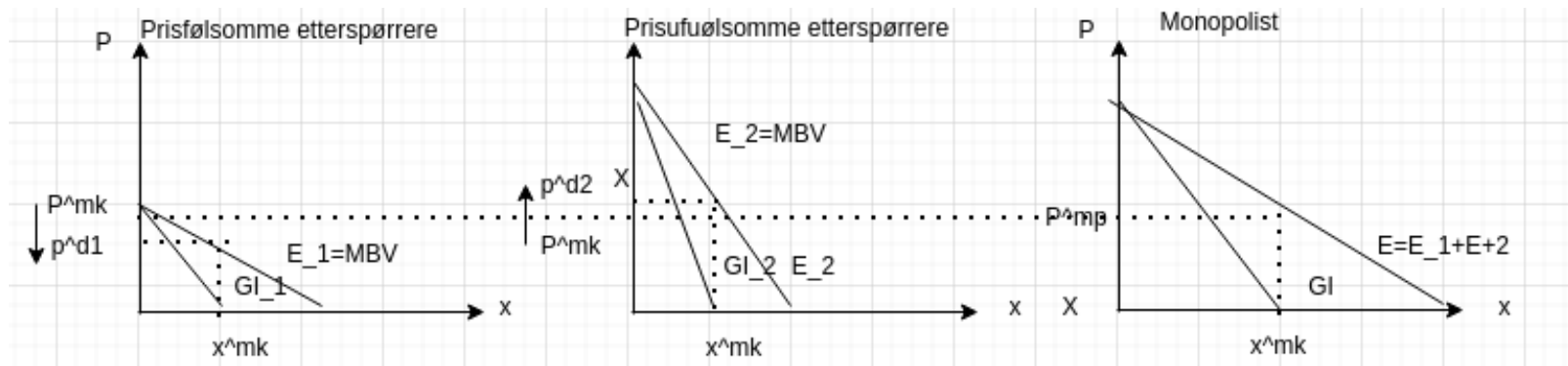

Tredje grads Prisdiskriminering

- Produsent selger ett gode til forskjellige priser ovenfor nærmest avgrensede konsumenter eller konsumentgrupper. Eks. kan en slik avgrensning foretas på ulike alderstrinn.

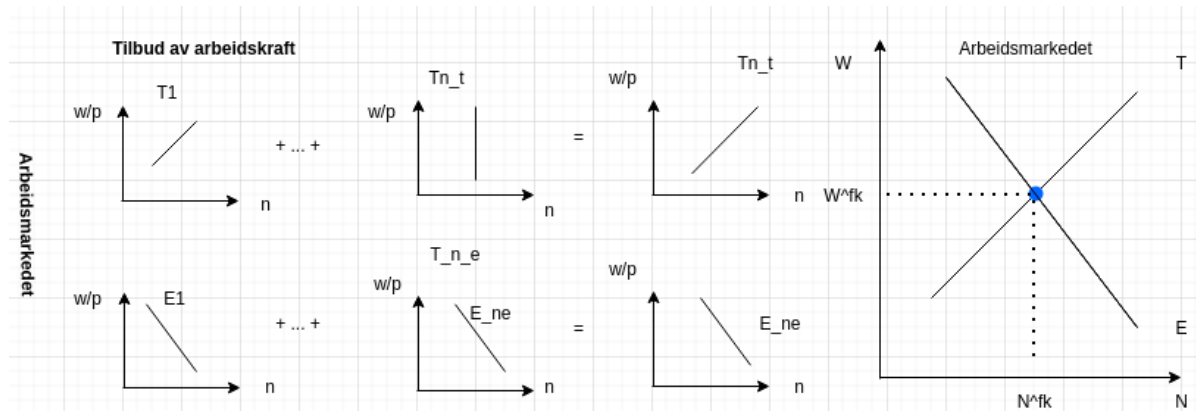
- Som vist i diagrammet nedenfor, konsumenten vil her oppnå større produsentoverskudd som monopolist ved avgrensning enn dersom en bare forholdt seg til én konsumentgruppe.

DEL 5: ANDRE EMNER: Litt om arbeidsmarkedet

Et arbeidsmarked med fullkommen konkurranse (15.2)

- Etterspørselsfunksjonen i arbeidsmarkedet framkommer ved å summere de ulike bedrifters etterspørsel på de ulike lønnsnivåene.
- Tilbudsfunksjonen i arbeidsmarkedet framkommer ved å summere de ulike husholdningers tilbud på ulike lønnsnivåene..
- Lønnsdannelsen under fullkommen konkurranse skjer i skjæringspunktet mellom tilbuds- og etterspørselsfunksjonen, hvor markedsmekanismen for å komme dette er analogt med hva som gjelder i produktmarkedet.
- Endring i andre faktorer enn lønn som påvirker enten etterspørsel- eller tilbudsfunksjonen vil påkalle skift i kurvene.

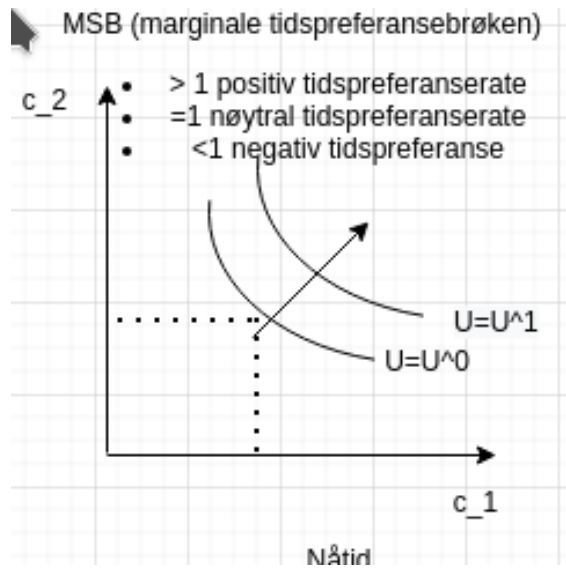
DEL 5: ANDRE EMNER: Tilpasninger over tid

Konsumentens fordeling av konsum over tid

Den intertemporale nyttefunksjonen er gitt ved

$$U = u(c_1, c_2) \text{ hvor } u'(c_1) \text{ og } u'(c_2) > 0$$

Hvor c_1 er konsum i periode 1, og c_2 er konsum i periode 2

Den intertemporale budsjettlinjen

- Starter med å la utgifter i de to periodene være gitt ved

$$c_1 = p_1 x_1 \text{ og } c_2 = p_2 x_2$$

- Videre lar vi de to prisene være uendret mellom de to perioden:

$$p_1 = p_2 = 1 \Leftrightarrow p_1/p_2 = 1$$

- Inntektene i de to periodene er gitt ved hhv. m_1 og m_2

- I første periode vil vi derfor ha at sparing (s_1) er gitt som

$$s_1 = m_1 - c_1$$

- Mens utgiftene i periode 2 er gitt ved

$$c_2 = m_2 + s_1(1 + i)$$

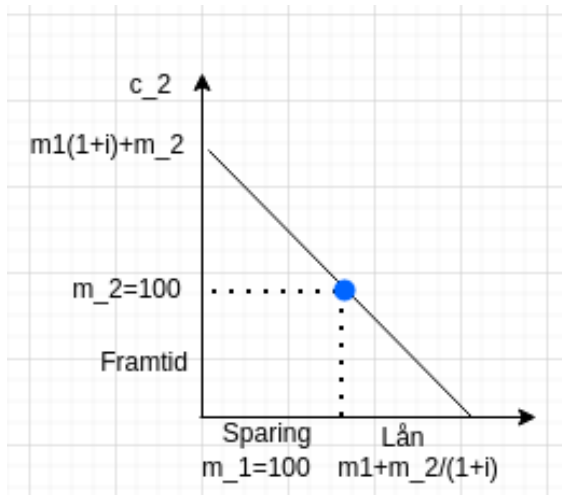
Hvor i utgjør rentenivået

- Vurdert fra periode 1, kan den intertemporale budsjettbetingelsen skrives som

$$c_1(1+i) + c_2 = m_1(1+i) + m_2$$

- Mens vurdert fra periode 2, kan skrives som

$$c_1 + c_2/(1+i) = m_1 + m_2/(1+i)$$

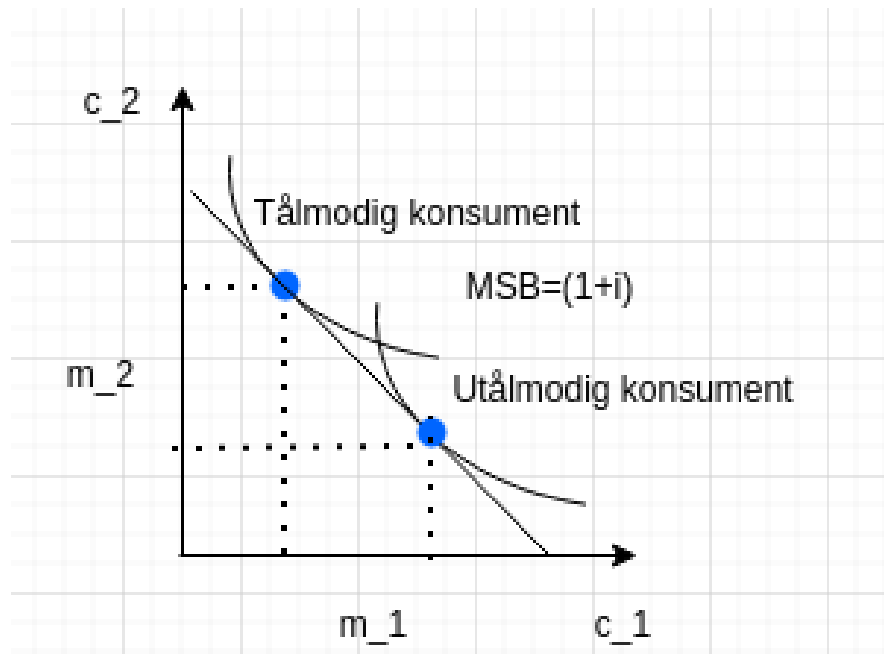
Optimal tilpasning over tid

Maks $U = u(c_1, c_2)$ gitt at $c_1(1+i) + c_2 = m_1(1+i) + m_2$

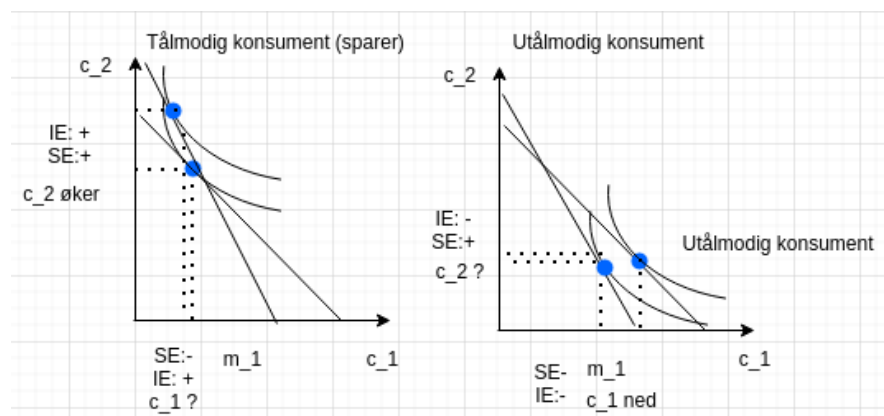
Hvor løsningen er gitt ved:

$$MSB = \frac{u'(c_1)}{u'(c_2)} = (1+i)$$

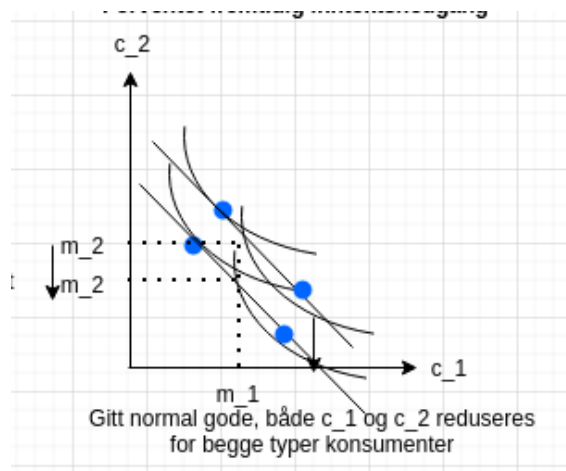
$$c_1(1+i) + c_2 = m_1(1+i) + m_2$$

Komparativ statikk: Renteøkning

Komparativ statikk: Nedgang i framtidig inntekt

Appendiks (diagrammark benyttet under forelesning)

